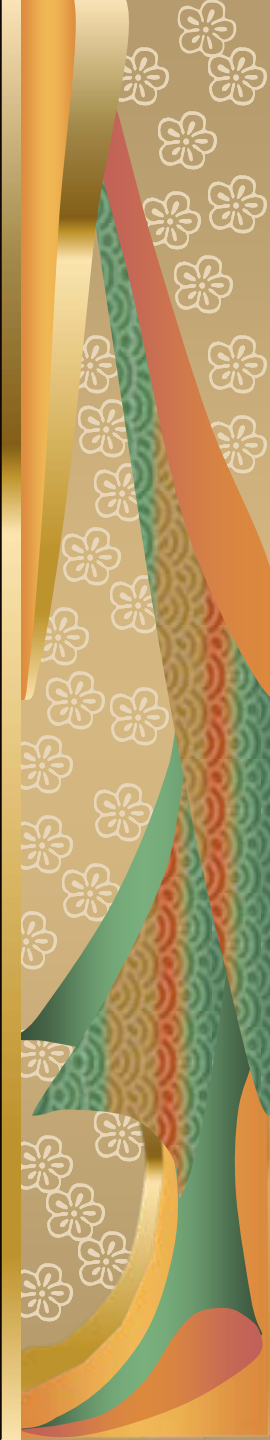

РЕГИОНАЛЕН ЕКСПЕРТНО-КОНСУЛТАНСКИ И
ИНФОРМАЦИОНЕН ЦЕНТЪР "ЧИТАЛИЩА" - СМОЛЯН

Национална програма по създаването на Национална система от
"ЖИВИ ЧОВЕШКИ СЪКРОВИЩА"

ТЕХНИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ЗА УЧАСТИЕ

Стартира Национална програма по създаването на Национална система от "Живи човешки съкровища" ВТОРИ ЕТАП

- Програмата се координира от Министерството на културата, Института за фолклор при БАН, със съдействието на Националната комисия на ЮНЕСКО в България.

Определение:

- „Живите човешки съкровища” са хора, които притежават необходимите познания и умения на най-високо ниво, за да интерпретират или създават специфични елементи от нематериалното културно наследство като свидетелство за живите културни традиции и за творческия гений на гражданите на България.

Препоръка на ЮНЕСКО :

- - Създаване на национални системи и регионални листи от “Живи човешки съкровища”.

Задачи:

- Трайно съхранение ;
- Усъвършенстване на знанията и уменията;
- Предаване на следващите поколения;
- Официално признае;

Цели

- Създаването на национална система и регионални листи от Живи човешки съкровища цели:
  - а) съхраняване на знанията и уменията за културно изразяване, които имат важно историческо, художествено и културно значение за България;
  - б) тяхното предаване на следващите поколения чрез реализиране на ефективни програми за подготовка на кадри;
  - в) насърчаване на младите хора за придобиване на знания и умения, свързани с нематериалното културно наследство, посредством публично признание и организиране на публични представления на национално и международно равнище;
  - г) създаване на единен архив от документи и материали, свързани с нематериалното културно наследство, в Националния център за нематериално културно наследство – Институт за фолклор, БАН. Създаденият архив подпомага обогатяването на Регионалните листи на Живите човешки съкровища.

Номиниране на Живи човешки съкровища в България

- **Процедура**
  1. Номинация - веднъж на 2 години.
  2. Право на номинации - българските читалища, както и местните музеи (първични институции).
- Предлагат лица или групи за номиниране за Живи човешки съкровища.
- **Документация:**
- (Типов формуляр - паспорт или досие на кандидатурата, както и съпътстващи материали).
- Предлага само една кандидатура на сесия, независимо в коя от сферите на нематериалното културно наследство (НКН), съгласно регионалните листи на Българския регистър на НКН:
<http://www.treasures-bulgaria.com>;
- Кандидатурите се придружават от подкрепящо писмо от отдел „Култура“ при съответната община;
- Предложенията се събират от:
- Регионалните експертно-консултантски и информационни центрове „Читалища“ /РЕКИЦ/ и постъпват в Регионалните исторически музеи /РИМ/ до края на месец февруари 2009 г. /

ПЪРВИЧНА СЕЛЕКЦИЯ

20-ти март 2009 г

3. Селекция от експертни комисии:

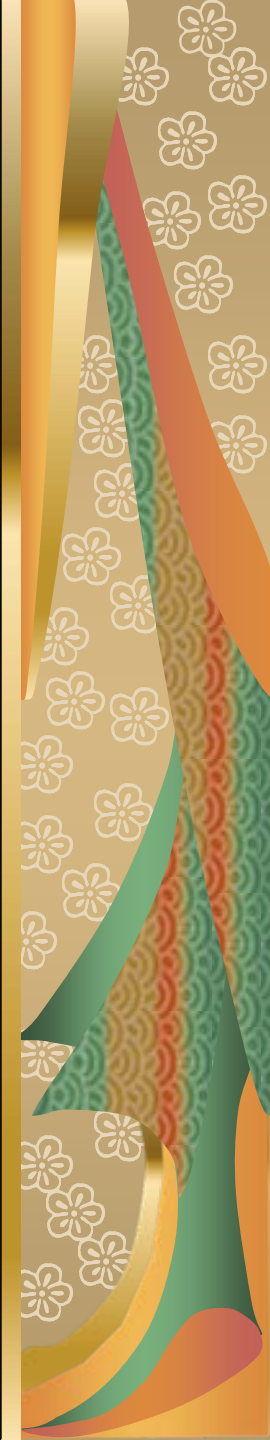
- Представител на съответните читалищен РЕКИЦ;
- Регионалния музей;
- Независим специалист от Института за фолклор при БАН;

Предлагат по една кандидатура, независимо от коя сфера, от област за окончателната селекция.

4. От 1-ви април до 15 май 2009 г. избраните след първичната селекция 28 елемента се представят пред национална аудитория чрез 15 минутни филмчета по БНТ в кампания, която се огласява широко като национална по програмата Живи човешки съкровища. Всяко филмче започва с логото на ЮНЕСКО.
5. Национална комисия от експерти във всички области на НКН и с участието на представител на Министерство на културата (която работи от 24 май до 10 юни 2009 г.) обсъжда 28-те областни кандидатури и прави аргументирано предложение до Националния съвет за нематериално културно наследство, който след обсъждане излъчва до 5 кандидатури до 10 юни 2009 г.
6. Номинираните от Националния съвет кандидати за Живи човешки съкровища - България се утвърждават от Министърът на културата и се обявяват официално през август 2009 г.

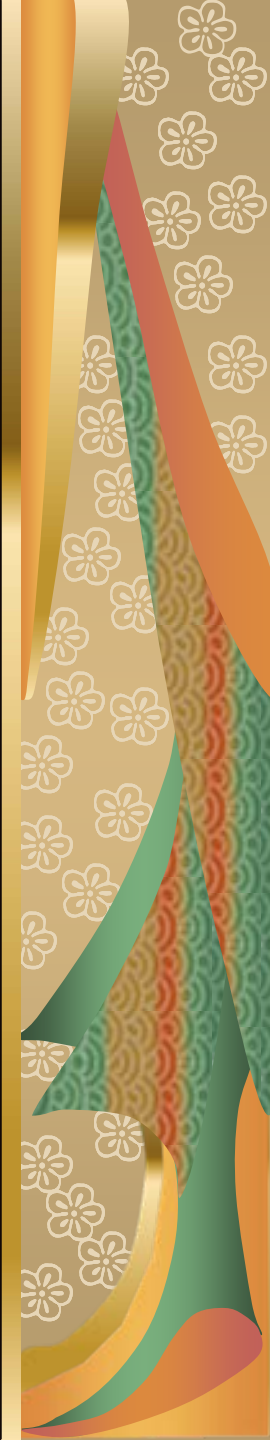

 7. Кандидатурите за Живи човешки съкровища могат да бъдат в две форми:

а) индивидуални – човек, който притежава високо равнище на традиционни знания и умения в някоя от областите на НКН;

б) колективни – група от лица, които съвместно притежават традиционни знания и умения (например в областта на обредността, на изпълнителското изкуство или традиционните занаяти); групи, които включват личността на даден ръководител и създадената от него група, като всички се явяват особено важни носители на изискваните познания и умения в определена област на нематериалното културно наследство, в която приносът на групата е по-значим от ролята на отделната личност.

8. Всички кандидатури трябва да се изготвят със съгласието и в тясно сътрудничество с носителите на съответните културни традиции.

Критерии за номинация

- 1. Предлаганите кандидатури могат да обхващат всяка една от сферите на нематериалното културно наследство, съгласно регионалните листи на Националния регистър „Живи човешки съкровища – България”:

<http://www.treasures-bulgaria.com/>

- а) традиционни обреди и празници;
- б) традиционно пеене и свирене;
- в) традиционно танцуване и традиционни детски игри;
- г) традиционно разказване;
- д) традиционни занаяти, домашни дейности и поминъци.
- е) традиционна медицина

2. Кандидатурите са свързани със знания, умения и дейности, вписани в регионалните листи на Националния регистър „Живи човешки съкровища – България“.

3. Предлагащите личности/групи трябва да отговарят на следните условия:

а) висша степен на владеене на традиционните знания, умения и дейности;

б) съпричастност на личността/групата към нематериалното културно наследство;

в) възможност за усъвършенстване на притежаваните знания и умения;

г) желание и способност за предаване на тези знания и умения на младите хора.

4. Със своята дейност кандидатурите допринасят за видимостта на нематериалното културното наследство, за осъзнаване на неговата значимост и диалогичност и са свидетелство за човешката креативност.

5. Кандидатурите са плод на изразено свободно съгласие и загриженост за съхранението на уменията/ знанията от страна на общността или групата.

ЖИВИ ЧОВЕШКИ СЪКРОВИЩА – БЪЛГАРИЯ

ТИПОВ ФОРМУЛЯР НА КАНДИДАТУРА

Указания за попълване на формуляра

1. ИДЕНТИФИКАЦИЯ

- а. Населено място.
- б. Заглавие на проекта, с който се кандидатства.
- в. Име и координати на индивидуалния или групов носител на традиционна дейност или умение/елемент
- г. Име на читалището или музея, който подава кандидатурата. Адрес, телефон, e-mail за контакти.
- д. Периодичност на традиционната дейност или умение/елемент.
- е. Име и координати на лицето/лицата, попълващи формуляра.

ИДЕНТИФИКАЦИЯ

- а. Изписва се името на селището и административната област, където се практикува традиционната дейност или умение елемент по кандидатурата.
- б. Заглавието трябва да съдържа най-съществените характеристики, спецификата и уникалността на традиционната дейност или умение/елемент.
- в. При групов носител попълнете данни за названието на групата и за нейния ръководител/оторизирано лице.
- д. Посочва се дали се практикува ежедневно, сезонно, в рамките на ежегоден календарен празник, дали се включва в празнични концерти и колко често, дали се поддържа чрез репетиции или друга форма на събиране веднъж или няколко пъти в седмицата и пр.

2. ОПИСАНИЕ

- а. Описание на традиционната дейност или умение/елемент. Подробно описание какво, кога, къде, как и с какво се практикува.
- Има ли проучвания от фолклористи, етнографи и др. Пълна библиография.
- Има ли заведени в архивите материали – точни данни.
- Има ли записи в медиите – точни данни.
- Има ли участия във фестивали, изложби, конкурси, събори – точни данни.
- б. Съществуват ли данни от кога традиционната дейност или умение/елемент се практикува в населеното място. Прекъсвана ли е традицията и кога? Възстановявана ли е и кога?
- в. Пълен списък на носителите на традиционната дейност или умение/елемент, представени в кандидатурата, с данни за: дата и място на раждане, образование, професия/занятие, както и конкретното умение, с което всеки един участва в кандидатурата.

2. ОПИСАНИЕ

 Раздел 2 е основната съдържателна част на кандидатурата.

В свободен текст, с възможно най-големи подробности се описват:

- традиционната дейност или умение/елемент;
носителите/изпълнителите/практикуващите;
- репертоарът;
- конкретните условия на съществуване.

г. От кого и как е научена традиционната дейност или умение/елемент? Дават се данни за всеки един участник в кандидатурата.

д. Предава ли се традиционната дейност или умение/елемент на следващите поколения?

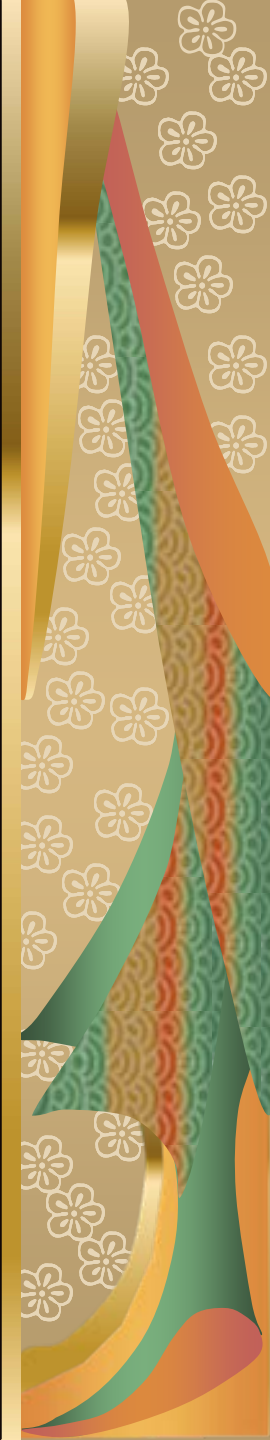
е. Трайност на традиционната дейност или умение/елемент и застрашеност от изчезване.

ж. Участва/изявява ли се индивидуалният носител или групата в други традиционни за селището дейности или умения?

д. Тук се посочва колко поколения практикуват, на каква възраст. В случай, че в момента умението не се практикува от по-млади поколения, се посочват имената на хора, които могат да обучат.

е. Описват се и конкретните фактори, които застрашават традиционната дейност или умение/елемент от изчезване. Например:

- икономическото или технологическото развитие;
- променящите се климатични условия или замърсяването;
- развитието на туризма;
- нарастването или намаляването на броя на дадената общност;
- липса на интерес от страна на следващите поколения (ако е така в плана за действие да се опишат възможни конкретни стъпки);
- други.

4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

- Планът за действие цели съхранението, опазването, съживяването и разпространението на традиционната дейност или умение/елемент. Представя се като отделен проект с продължителност не по-малко от три години. В него се посочват предвижданите конкретни действия от страна на институцията, представяща кандидатурата. Този проект трябва да съдържа:
- а. заглавие;
  - б. лица и институции, отговорни за прилагането на плана за действие;
  - в. предприети до момента мерки за гарантиране предаването на традиционната дейност или умение/елемент и предвижданите действия в тази насока.
  - г. подробно описание на задълженията на индивидуалния или групов носител на традиционната дейност или умение/елемент.

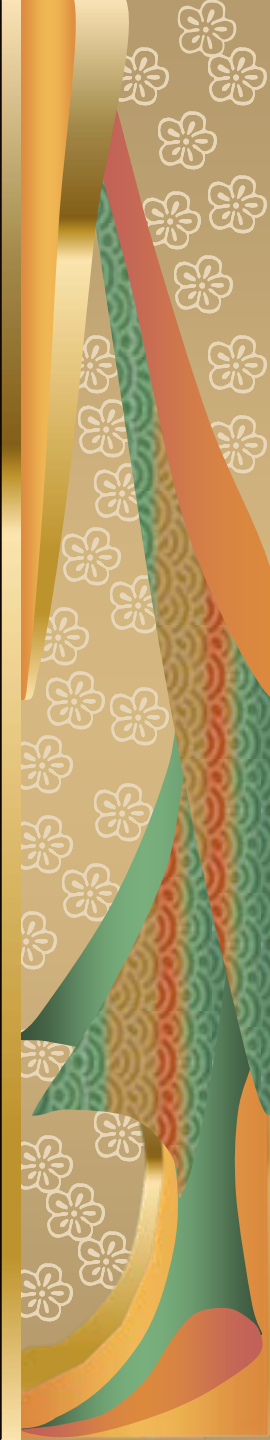
4. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

3. Тук могат да се посочат например:

- пълно документиране на фолклорното наследство в населеното място;
- депозиране на материалите в Националния център за нематериално културно наследство при Института за фолклор при БАН;
- представяне на кандидатурата на локално, регионално, национално и международно равнище;
- други.

- д. административни ангажименти на кандидатстващата институция за осигуряване плана за действие
- е. източници за финансиране;
- ж. човешките ресурси, които са на разположение (компетентност и опит) и възможностите за формиране на кадри в областта на съхранение, опазване, съживяване и разпространение на нематериалното културно наследство;
- з. подробен план:
  - съставните части на проекта на плана за действие
  - срокове на проекта (1-ва фаза, II-ра фаза и т.н.)
  - изпълнители
  - мотивация
  - дългосрочни цели
  - краткосрочни цели
  - очаквани резултати
  - план за работа
  - подробен бюджет

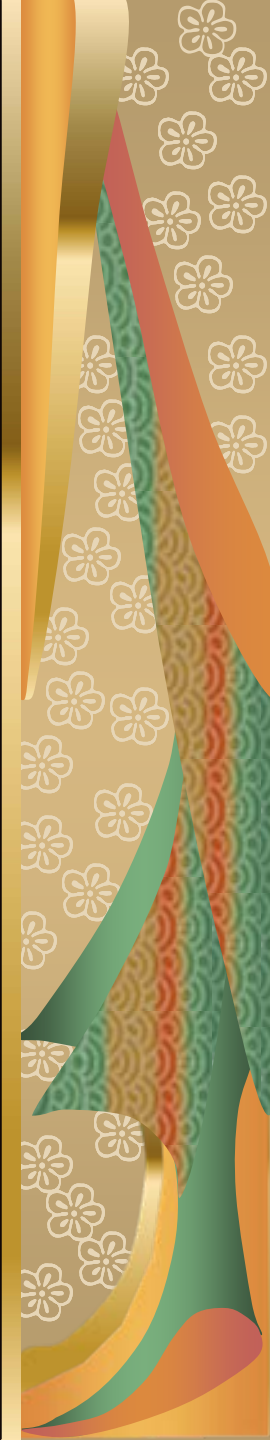

5. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ

- Към този формуляр трябва да бъдат приложени следните документи:**
- а. До 10 минутен видеофилм, представящ кандидатурата, както и снимки, аудиозаписи и всякакъв друг вид илюстративен материал.**
- б. Придружително писмо, разрешаващо разпространението на документацията по кандидатурата с рекламна и научна цел, подписано от индивидуалния носител или ръководителя на групата, както и от оторизиран представител на кандидатстващата институция.**
- в. Писмен документ, доказващ неоспоримо съгласието на носителя (индивидуален или групов) на традиционната дейност или умение/елемент с цялата документация по кандидатурата.**
- г. Подкрепящо писмо от отдел „Култура“ към съответната община.**

5. НЕОБХОДИМИ ДОКУМЕНТИ ЗА ПРИЛАГАНЕ

Желателно е да се предостави възможно най-пълна информация и илюстративен материал. За повече информация и допълнителни въпроси се обръщайте към електронен адрес: jivi_2007@abv.bg

- След първичната селекция всички постъпили досиета, които не продължават към вторична селекция, постъпват за съхранение в Националния център за нематериално културно наследство
- България е една от водещите страни в света, създала свой национален регистър на нематериалното културно наследство. Същият е разработен от екип на Института за фолклор при БАН в активното сътрудничество с дирекция „РКД” в Министерството на културата. Той съществува в електронен вариант - <http://www.treasures-bulgaria.com/> , както и на хартиен носител.

Номиниране на Живи човешки съкровища в България **РАБОТЕН ГРАФИК НА РЕКИЦ"ЧИТАЛИЩА"-СМОЛЯН** **УЧАСТИЕ В Първична селекция**

- ❏ **1.Разпространение на информацията до всички читалища в област Смолян-16.12.09 г.**
- ❏ **- 2.Координация**
- ❏ **Работна среща с представители на общинска администрация, РЕКИЦ и РИМ –Смолян и представители на читалищата-до 16.12.09 г.**
- ❏ **3.Обратна връзка с читалищата- конкретна информация за нивото на подготовка на материалите/статистика-18 и 25-01. 10г. ;1-8.02.010 г.;15-02.2010 г.**
- ❏ **4.Събиране на материалите 20-01.-29 02.2010 г.**
- ❏ **5. Предаване на материалите в Регионалният исторически музеи /РИМ-Смолян / - 29.02 2010 г.**
- ❏ **6. Първичната селекция-20 03.2010 г./от експертна комисия с участието на представител от РЕКИЦ-Смолян**

- ❏ **Изготвил:**
- ❏ **р-л РЕКИЦ- Н. Мачокова**
- ❏ **16. 12.09 г.**
- ❏

